

Siden Sidst

Medlemsblad
for Århus 1900
Atletik/Motion/Triathlon

V. 4.

1900 ATLETIK/MOTION

**Et tilbageblik over de første
90 år af afdelingens historie**

af Jørgen Weinreich

Særunummer

udsendt i JANUAR 1992
til modtagere af Siden Sidst

Forord

Århus 1900 Atletik/Triathlon/Motion, som i dag er vor afdelings officielle navn, er en afdeling under Århus Idrætsforening af 1900.

Der er i denne beretning benyttet forskellige betegnelser for afdelingen, således som jeg i den givne situation har fundet det mest naturligt, uden at jeg kan garantere den helt store konsekvens i brugen af disse betegnelser. Således må det have i erindring, at betegnelsen 1900 Atletik/Motion først begyndte at blive anvendt i midten af 70'erne og først blev mere eller mindre officiel i slutningen af 80'erne - og ordet "Triathlon" først indgår i vort navn efter at dette tilbageblik afsluttedes med udgangen af 1989. Der er derfor forsøgt af bruge den betegnelse, jeg i den aktuelle forbindelse har fundet mest naturlig, d.v.s. først og fremmest 1900 Atletik.

En stor tak skal lyde til de nuværende og tidligere medlemmer, som på forskellig vis har ydet et bidrag til dette tilbageblik i form af oplysninger og/eller billeder.

En særlig tak til Rita Laursen og Børge Helmer, som velvilligt har påtaget sig at forestå den tekniske side af dette særtryk af Siden Sidst.

December 1991

Jørgen Weinreich

To af 1900 Atletik's virkelige pionerer

*Foreningens stifter
Pastor J.A. Rodholm*

*Atletikafdelingens
første formand (og
Jydsk Atletik Forbund's)
Købmand J.M. Boilesen*

Indledning

I forbindelse med 1900's hovedledelses ønske om at fastholde foreningens historie - måske med henblik på at udgive en 1900-historie ved foreningens 100 års jubilæum - er jeg blevet opfordret til at yde et bidrag på vegne af Atletik/Motion/Triathlon afdelingen.

Lad mig straks fastslå, at dette ikke skal give sig ud for at være *historien* om vor afdeling. At skrive den ville kræve et arbejde af anderledes omfang. Derfor må denne fortælling om vor afdeling også kun betragtes som et tilbageblik med det formål at prøve at fastholde nogle hovedtræk i de enkelte perioder, nogle hovedbegivenheder og ikke mindst nogle hovedpersoner, som på forskellig vis har haft betydning, dels for disses samtid, dels for senere begivenheder og medlemmer af afdelingen.

Naturligvis er der lagt noget research-arbejde i denne beretning, men det er begrænset, og der skal ikke gøres noget forsøg på at skjule, at indholdet og valget af stof bestemt er subjektivt og naturligvis i høj grad baseret på, hvad jeg personligt har oplevet siden jeg kom med i 1900 Atletik i slutningen af 1940'erne, og yderligere på, hvad jeg har fået fortalt i en atletikinteresseret familie, som gjorde sin entre i 1900 Atletik i 1915/16- og som stort set har været med siden.

Men hertil kommer naturligvis kik i gamle beretninger, klubblade, udklip, statistikker o.s.v., som jeg på forskellig vis er kommet i besiddelse af.

Den første tid

Århus 1900 blev stiftet i et kolonihavehus nær kasernearealet "Galgebakken" 1. juli 1900, og helt fra starten har atletik været på programmet - og har sat sit tydelige præg på foreningen. Som mange vil vide blev Århus Stadion

først indviet i 1920, så forinden havde atletikken trange kår, ja, utrolig trange og primitive set med nutidens øjne.

Efter de foreliggende beretninger dyrkede 1900's atletikfolk i perioden frem til 1920 deres idræt, først på et areal i den nordlige del af byen - der hvor tennisanlægget "Sandgraven" i dag ligger. Herefter på en mark ved Randersvej, hvor det første internationale atletikstævne fandt sted allerede i 1903 - med omklædning i et til lejligheden opført træskur - og senere i 1912 rykkede vi ud på nogle baner anlagt i området hvor "Tivoli Friheden" nu er placeret. Men stadig under trange og primitive kår.

Men betingelserne har nok været ens for de fleste atletikfolk, og 1900-folkene klarede sig ihvertfald udmærket. Således sendte vi i 1907 to deltagere til DM i Odense - dog for egen regning! Begge blev danske mestre, altså de første danske mesterskaber til 1900, nemlig I. P. Holm i kuglestød med 10,61 m og Thorvald Christiansen i længdespring med 6,33 m.

Også på anden vis markerede vi os i de første år, idet det bør nævnes at 1900 Atletik var blandt de 6 jyske foreninger som i 1907 stiftede Jydsk Atletik Forbund, og en 1900 mand J.M. Boilesen blev forbundets første formand. (Som et kuriosum kan i øvrigt nævnes at JAF blev stiftet flere måneder før Dansk Atletik Forbund).

I sagens natur er det sparsomt med oplysninger om begivenhederne i de første år, og om de pionerer der stod bag det hele. Dog vides, at det første 1900-medlemsblad blev udsendt i 1918 og at afdelingen frem mod 1920 begyndte at blive en større og mere velorganiseret enhed.

Men først efter beslutningen om etablering af Århus Stadion blev taget, kom der for alvor udvikling i den århusi-

Selv om det mest er flag, giver billedet et meget godt indtryk af hvorledes et "kapløb" blev afviklet på anlægget ved Randersvej i 1905

Ved Stadion's indvielse i 1920 fik en meget ung mand fra 1900 Atletik, sprinteren Carlo Randlev, æren af at modtage et kongeligt håndtryk af Kong Christian den X.

anske atletik, og efter Stadions indvielse i 1920 kom en opblomstring for alvor - ikke mindst for atletikken i Århus 1900.

Således skrev klubbens daværende formand J. Sardemann i 1900's medlemsblad januar 1919: "Dette lille ord Stadion kan få øjet til at tindre på enhver idrætsmand, og det daglige samtaleemne drejer sig om, hvorvidt dette bliver færdigt til sommer".

Samme blad kan i øvrigt oplyse, at udtagelsesløb til årets Riis Skov løb finder sted den 12. og 19. januar!

20'erne, en gylden periode for 1900 Atletik

Der siger næsten sig selv, at etableringen af Århus Stadion kom til at betyde enormt for atletikkens udvikling her i byen, herunder også for 1900.

Endelig havde man en rigtig cinders løbebane, ligesom springere og kastre fik nogle, efter datidens standard, meget fine forhold til at dyrke deres idræt.

20'erne blev vor første storhedstid med mange jyske og flere danske mesterskaber. Flere gange var vi blandt de bedste i den jyske holdkamp - landturneringen blev først indført i 1959 - og mange af datidens navne er gået over i 1900's historie.

F.eks. figurerer navnene Carlo Randlev og Svend Hygum stadig på vor "Alle tiders 10 bedste", og så sent som i 1980-statistikken finder vi navne som Sigurd Guldmann, Åge Nielsen, Dally Weinreich Nielsen, Tage Strøm Andersen m.fl., alle navne som skabte respekt om 1900 Atletik i tyverne.

Den mest kendte fra denne periode var dog nok William Hansen, kaldet "Marathon William", som opnåede at blive Dansk Mester på 5 km (1924) og på 10 km (1920), og som formåede at samle flere tusinde tilskuere til sine opgør med de bedste danske og ofte også udenlandske løbere.

I disse år afholdtes også hvert år en

landsdelsmatch i atletik og 1900 var med bl. a. de her nævnte navne stærkt repræsenteret på det jyske hold, således også i 1924, da Jylland vandt for første gang.

Selv i denne for 1900 Atletik så stærke periode, gik det dog ikke altid helt efter bogen. Således udtalte i 1928 den daværende formand Dally Weinreich Nielsen, på afdelingens generalforsamling: "- at det var en stor skuffelse, at vi i jysk holdkamp ikke kom i finalen", hvorefter han - formodentlig med en løftet pegefinger, hvilket dog ikke fremgår af referatet, tilføjede: "det nødigt skulle gentage sig", Sådan! I øvrigt kunne alle glæde sig til den 4. november, "hvor den årlige præmieuddeling med efterfølgende bal ville finde sted på Palæ".

I 1923 mødtes 1900-folk for første gang til komsammen 2. juledag, en tradition som har holdt sig helt frem til vor tid. I tidens løb har dette arrangement været afholdt f. eks. på Frederikshøj Kro, på Varna og i Stadions Restaurant - indtil det de seneste år, meget naturligt, finder sted i vort klubhus.

I en beretning som denne er det vanskeligt at afgrænse de forskellige perioder, men det er nok ikke helt forkert at betegne vore 2 stærke langdistanceløbere Kaj Nielsen og Anders Axelsen, som de navne der kom til at betyde afslutningen på "Den gyldne Periode". Begge blev de danske mestre, Kaj Nielsen i 20 km løb (1928) og Anders Axelsen i terrænløb (1931), og herefter skulle der gå ikke mindre end 22 år før 1900 igen fik en dansk mester i atletik - og det var endda "kun" et ungdomsmesterskab.

30'erne og 40'erne - en mere stille periode

Også i 30'erne og 40'erne havde 1900 naturligvis dygtige atletikfolk, og det blev da også til flere jyske mesterskaber, men det kneb med at komme helt til tops i dansk atletik. Sammenlignet med hvad 1900 Atletik stod for i tyverne og ikke mindst hvad vi har

1900-holdet - naturligvis det flotteste af alle hold - marcherer ind ved Stadions indvielse i 1920.

Og året efter kunne en stolt 1900-formand Valdemar Juhl lade sig fotografere på Stadion omgivet af 1900-atletikfolk. Nærmest formanden er det til højre Dally Weinreich Nielsen og til venstre 1900's dobbelte danske mester William Hansen (Marathon-William).

oplevet de seneste årtier, er det næppe helt forkert at betegne navnlig 30'erne, men også 40'erne som en resultatmæssig lidt stille periode i vor afdelings historie.

En periode hvor et kikk i statistikkerne viser AGF som den klart dominerende Århus-klub, men også med Århus Fremad vældig godt med.

Som nævnt havde også 1900 dygtige atletikfolk og navne som springerne Sv. Åge og Johs. Sejersen, mellemdistanceløberen Børge Andersen og senere kasteren Herluf Husum blev alle jyske mestre. Men måske allermest var i disse år mellemdistance- og terrænløbere som Willi Madsen, Karl Nielsen og Ejvind Andersen med til at gøre 1900's navn kendt blandt atletikinteresserede.

Navnlig Willi Madsen nåede fine resultater og blev f. eks. den elvte dansker der løb 1500 m under 4 min. (3.59.6 i 1942). Desværre blev Willi Madsens karriere forholdsvis kort, idet han havde sine bedste år under besættelsen. Han meldte sig som frivillig engelsk soldat, og kom herefter aldrig rigtig igang igen, før et færdselsuheld satte en endelig stopper for karrieren, men Willi Madsen er stadig at finde på vor Top-ti liste.

De to nævnte samtidige 1900 løbere, Karl Nielsen og Ejvind Andersen skulle senere vise sig at blive nok så betydningsfulde for 1900 som et par fremragende ledere, der på mange måder medvirkede til at næste generation 1900-folk igen fik foreningens navn helt til tops i atletikmæssig sammenhæng.

Også navne som Jørgen Bertelsen - hvis hustru efter hans død ved en ulykke i 1960 udsatte vor kammeratskabspokal - og Johnny Nielsen som vi heldigvis stadig af og til ser på Stadion, var med til at præge fyrrernes atletik i 1900.

I 1946 blev kontakten skabt til Kyrkhult Sports Klub, og siden har vi betrag-

tet KSK som vor venskabsklub. Utallige er de KSK-folk og 1900-folk som i de mange år har besøgt hinanden med fine sportslige oplevelser (+ en hel masse andet som gamle 1900-folk kan berette om i timevis) til følge. Ingen tvivl om, at samarbejdet med KSK for mange 1900-folk er en væsentlig del af 1900's atletik historie - og forhåbentlig bliver dette også et betydeligt element i vor afdelings fremtid, ikke mindst for vore yngre medlemmer.

Ved udgangen af fyrrerne var vi små, meget små - og der var realistisk set ikke tegn på meget udvikling i tingenes tilstand.

50'erne, vi var stadig de små.

Ved indgangen til 50'erne var der i 1900 Atletik som nævnt ikke meget at "skrive hjem om". Som hidtil var byens atletik domineret af AGF og Fremad, men nu udviklede også Skovbakken sig med stormskridt.

Men de få medlemmer vi var havde dog også opmuntringer. I begyndelsen af 50'erne kom en del nye unge mennesker til, og med trænere og ledere som tidligere nævnte Karl Nielsen og Ejvind Andersen, men bestemt også Jul Jensen, Marinus Eriksen og senere Henry Albertsen, begyndte det hele lidt efter lidt at tage form. Mellem vore få medlemmer var der et fint sammenhold og der var et fint socialt liv i afdelingen.

Som sagt begyndte det hele at tage lidt mere form, og stor var begejstringen i vor lille afdeling, da vi i 1953 fik 2 danske ungdomsmestre, nemlig Niels Chr. Hansen i 80 m hæk og Jørgen Fuhr Petersen i stang, begge 15-16 årige. Pludselig var 1900 efter 22 lange år igen med i DM-vindernes rækker.

Året efter skrev Kirsten Basballe intet mindre end 1900-historie, da denne første "rigtige" atletikpige vi havde, vandt det jyske mesterskab i 5-kamp - og 2 år efter i 1956 vandt Kirsten også DM i 5-kamp (vort eneste DM for kvinder

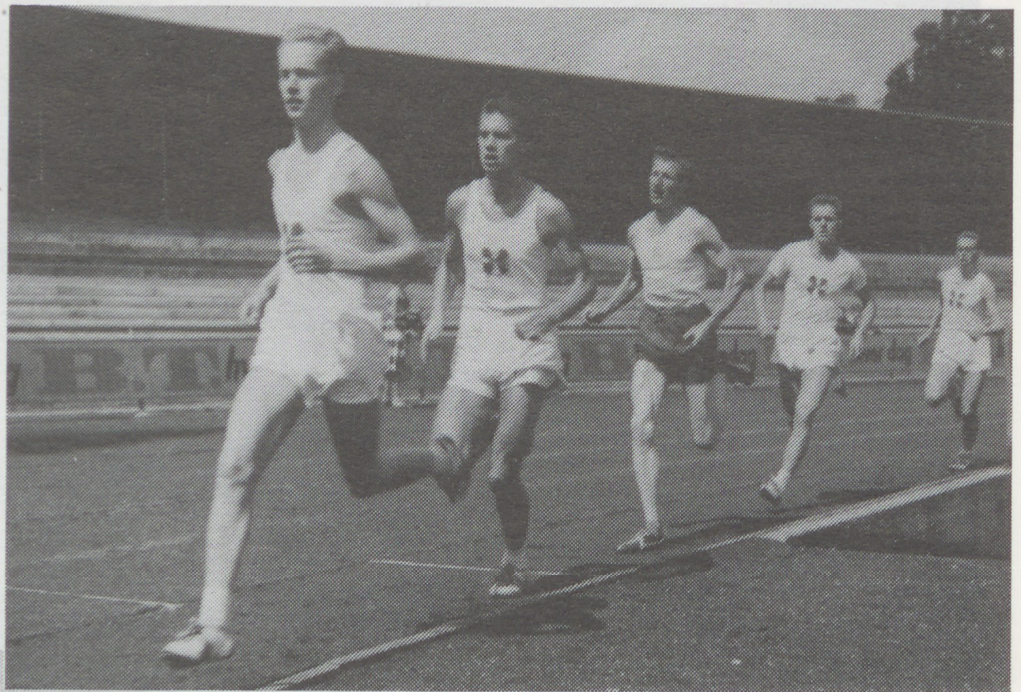
Fra Bygholmløbet i Horsens ses 1900's hold, bestående af fra venstre Børge Andersen (jydsk mester i terrænløb i 1929 og i 1500 m løb i 1932), Ib Batiste, Willi Madsen (jydsk mester i 20 km løb i 1940 og i terrænløb i 1944) og Charles Spure Nielsen ("Chas"). Billedet er fra begyndelsen af 40'erne - altså på et tidspunkt, hvor Børge Andersen befandt sig i sin løbekarrieres "efterår". Bemærk at 1900's atletikfolk her i en kort periode udskiftede det velkendte 1900-skjold på klubdragten med et skråtstillet 1900-mærke!

Willi Madsen, som trods aktiv i modstandsbevægelsen, frivillig tjeneste i den engelske hær og andre løbemæssige "handicaps" fik en fin løbekarriere og var 1900's bedste løber i 40'erne

I sommeren 1956 kunne formanden for Jydsk Atletik Forbund - og senere mangeårig formand for Århus Idrætspark - Børge Linaa, lykønske 1900's Kirsten Basballe med Danmarks mesterskab i 5-kamp, det første DM for kvinder, 1900 nogensinde havde vundet.

Nr. 3 ved dette DM, pigen længst til højre med briller, blev i øvrigt Karen Inge Halkier (Skovbakken), som i snart mange år har været fast opvarmer ved Marselis-Løbet. Kirsten Basballe (nu Kirsten Krejberg) har bevaret tilknytningen til 1900 og er i dag en værdsat leder for motionisterne i 1900's tennisafdeling.

Samarbejdet med Kyrkhult har altid været baseret på en god blanding af atletik og socialt samvær.

Øverst ses Finn Dahlgaard og Poul Erik Nielsen i spidsen for 1500 m feltet i 1960. Til venstre deltager den daværende formand Karl Nielsen i en "fisketävling", mens den senere formand Mogens Weinreich nederst gør sit yderste for yderligere at forskønne en af Blekinges smukke søer.

Skøjtesløbet var tidligere forbundet med megen prestige, de lokale klubber i mellem. Stor var derfor glæden, da vi i 1959 kunne blande os i toppen og blive en overraskende nr. 2 efter Fremad.

På vort hold var flere deltagere som mange år efter stadig har tilknytning til atletik og/eller 1900.

Bagerst fra venstre: Henning Møller (nu Marselis-Løbet), Mogens Weinreich (atletikudvalget og Århus Games), Poul Erik Nielsen (motionist), Karl Nielsen (daværende træner), Karl Emil Jacobsen (orientering), Jørgen Weinreich (formand). Forrest fra venstre: Orla Spure Nielsen, Henry Albertsen, Finn Petersen, Arne Jensen (nu næstformand i JFAF) og Finn Dahlgaard.

Til 1900's
 jubilæumsstævne i 1960
 var der naturligvis lavet
 fine plakater, som
 lovede deltagelse af
 olympiadekandidater.

Det kunne
 arrangørerne heldigvis
 leve op til, bl.a med.
 vesttyskeren
 Hans-Joachim Reske
 (tv.) som et par
 måneder senere ved
 OL i Rom var på
 Vestsjællands hold,
 der vandt sølvmedaljer
 på 4x400 m.
 Bemærk i øvrigt de flot
 besatte tilskuerpladser
 på "den gamle tribune".

overhovedet, indtil Lone Dybdal vandt DM i marathon i 1980).

50'ernes mest kendte 1900-atletikmand var måske langdistanceløberen Hans Chr. Jørgensen. Ikke på grund af særlig fremragende resultater, men mange husker ham som et noget særpræget indslag i landevejssløb helt op til marathon, idet han altid havde en lille gravhundelignende hund til at følge lige i hælene på sig.

Men der var altså ved at komme rigtig gang i ungdomsatletikken i 1900. Udover de allerede nævnte DM vandt vort hold i 1954 DM i 4x100 m for 17-18 årige, og vi fik adskillige mesterskaber og placeringer ved JUM.

Som et udtryk for denne større bredde blandt ungdommen kan nævnes, at i 1958 vandt vore 17-18 årige holdløbet ved JUM i terrænløb. Vi blev nr. 2 i den jyske holdkamp ligeledes for 17-18 årige, og et par af vore mest talentfulde unge, mellemdistanceløberen Finn Dahlgaard og højdespringeren Hans J. Graversen blev begge udtaget til det danske ungdomslandshold.

Joh, der skete bestemt noget på ungdomsfronten i slutningen af 50'erne.

Vor seniorafdeling var derimod i denne periode af særdeles begrænset omfang, og det var ret karakteristisk, at udover Kirsten Basballe var det den fra Sjælland tilflyttede Arne Jensen, der vandt vort eneste senior JM i 50'erne, nemlig 400 m løb i 1959. Senere fortsatte Arne karrieren i Fremad og blev dansk mester i 800 m, og nu ca. 30 år senere (nov. 1991) kandiderer han - bosciddende i Vejle - til posten som formand for JFAF!

Det var som nævnt ungdommen som dominerede atletikafdelingen i 50'erne, og det var vel også betegnende for perioden, at det var nogle meget unge mennesker i afdelingen, som i 1958 startede det, som skulle vise sig at blive mere bæredygtigt end nogen den gang vist havde forestillet sig, nemlig atletikafdelingens eget blad "Siden Sidst".

Første nr. af "Siden Sidst" udkom i foråret 1958 - et primitivt, dublikeret "blad" - men intentionerne var de samme som nu, nemlig af fortælle om de aktiviteter 1900-folk deltog i, samt være et kommunikationsmiddel for medlemmerne, udvalg, bestyrelse m.fl., og tilstedeværelsen af Siden Sidst gør unægtelig det hele lidt nemmere den dag 1900's atletikhistorie eventuelt for alvor skal skrives.

Selv om det er i periferien af 1900's aktiviteter bør her også nævnes, at 1900 med Marinus Eriksen som primus motor, i slutningen af 50'erne var med til at etablere ABC stævnerne, som fik enorm betydning for århusiansk atletik og hermed også for 1900.

Men vi var stadig en meget lille afdeling. F.eks. deltog til 50'ernes sidste generalforsamling i 1900 Atletik, afholdt april 1959, ialt kun 13 medlemmer. Men entusiasmen fejlede ikke noget blandt de få fremmødte. Formand Karl Nielsen sagde i beretningen, at "sæsonen havde været den bedste i mands minde" - og så var der i øvrigt kampvalg om kassererposten.

60'erne - fremgangen fortsætter.

60'erne var det årti hvor der blev vendt op og ned på meget i samfundet, og hvor næsten alt kunne lade sig gøre, og dette blev også mærkbart i den lille del af samfundet som da stadig blot hed 1900 Atletik.

1960 blev året hvor vi for første gang - ihvertfald i efterkrigstiden - kastede os ud i at arrangere et egentlig internationalt atletikstævne, 1900's 60 års jubilæumsstævne. Stævnet var udmærket med deltagelse af flere OL-60 kandidater. Ca. 2000 tilskuere var ikke så dårligt og stævnets primus motor, den 23 årige 1900-mellemdistanceløber Mogens Weinreich gjorde nogle erfaringer vedr. stævnearrangementer som vi - og vi kan vist godt sige dansk atletik som helhed - foreløbig har nydt godt af i 30 år.

Årets klubmester (1960) på 100 m blev i øvrigt en ung mand der netop var flyttet til byen fra Struer, Ove Christensen. Også han skulle som bekendt komme til at sætte sit præg på 1900 mange år frem i tiden.

60'erne blev en klar opgangsperiode, selv om vi stadig stod i skyggen af AGF, Skovbakken og til dels også Fremad. Vi fik ingen danske seniormesterskaber i dette årti, hvorimod flere af vore ungdommer røg helt til tops ved DUM: Kjeld Olsen og Svend Laursen i trespring, Elmer Ågesen i hammerkast, Lars Ole Godtfredsen og Keld Møller i stangspring, sidstnævnte endog med tre mesterskaber.

Vort største navn i 60'erne var ubestridt Ole Petersen. Han nåede aldrig at blive dansk mester - havde vel i virkeligheden det "uheld" at være på toppen samtidig med nogle efter dansk målestok meget stærke løbere - men var flere gange på landsholdet på favoritdistancen 800 m. Hans 1.51.8 er stadig klubbens 4. bedste 800 m tid (90 ranglisten), og han er desuden med på 400 m, 1000 m og 1500 m. I dag er Ole en velestimeret, let grånet overlæge, som så sent som i årets 1900-stafet viste, at han stadig kan det der med at løbe.

To af 60'ernes bedste navne, Kaj Stilling (tv.) og landsholdsløberen Ole Petersen er her med i front ved et 800 m løb på Århus Stadion (1968) - og mellem sig har de i øvrigt Kaj Hartmeyer, Skive, nuværende TV-reporter.

Udover de allerede nævnte var også navne som løberen (m.m.) Henning Møller, mellemdistanceløberne Vagn Nielsen, Jens Overgaard og Jørgen Jul, stangspringeren Poul Erik Bærentsen, kasteren Erling Schøjdt og ikke mindst 400 m løberen Kaj Stilling med til at "tegne firmaet" i 60'erne.

Sidstnævnte var indtil valget i december 1990 i flere år medlem af folketinget og i øvrigt en af arkitekterne bag den nye folkeoplysningslov. I 1900 til-

skrives Kaj mere end nogen anden afskaffelsen af 1900's gamle fanemarch (stammer vistnok helt fra 1903), men så sent som i sommeren 90, nægtede han dog - under et besøg i klubhuset - denne "ære".

I 1967 blev et af vore talentfulde unge mennesker, Lars Hannibal, jysk mester i spydkast for 17-18 årige. Han var ellers normalt mest på toppen som underholdningsmæssigt indslag til klubfesterne - og er i dag kendt som en af vore meget fine musikere indenfor navnlig det klassiske område.

I 60'ernes brogede 1900-persongalleri må også nævnes Sv. Erik Husum. Denne næsten 2 m høje, cerutrygende højde- og trespringer som senere blev en fin, fin leder, formand for 1900 Atletik, hovedformand i 1900, formand for JAF, kasserer i DAF og i mange år en værdsat leder for vort kvindeatletiklandshold. Heldigvis ser vi stadig ofte Sv. Erik på Stadion ved Århus Games og andre festlige lejligheder.

60'erne var en opgangstid for 1900 Atletik, selvom vi stadigvæk var en lille forening. F.eks. rykkede vi i 68 op fra 3. til 2. division i LT, hvorved dog vor elevatortilværelse mellem 2. og 3. division ikke var slut.

I slutningen af 60'erne begyndte der at blive skabt en motionsinteresse, som i de kommende år skulle komme til at ændre 1900 Atletik totalt.

I 1969 afvikledes i København det første Eremitageløb og "herovre" var Jydsk Atletik Forbund og Jyllands-Posten langt inde i nogle overvejelser om et tilsvarende arrangement i Jylland. Men som bekendt skulle det komme til at gå anderledes, ikke mindst takket være nogle folk fra 1900 Atletik.

70'erne, de store ændringsperiode

To begivenheder fik afgørende betydning for 1900 Atletik i begyndelsen af 70'erne, Marselisløbet (første gang afviklet i 1972) og etableringen af Nor-

dens første kunststofbane på Århus Stadion i 1971.

Marselisløbet og hvad heraf fulgte af andre motionsarrangementer i 1900 regi er af vore medlemmer af i dag så kendt, at der i dette korte tilbageblik næppe kan tilføjes noget nyt.

Hele motionsbølgen, og vore ledere og medlemmers forståelse for at udnytte den popularitet motionen pludselig blev omgivet af, betød både medlemsmæssigt og økonomisk et kolosalt op-sving for afdelingens udvikling fra 1900 Atletik til 1900 Atletik/Motion. Samtidig betød det en total ændring i styrkeforholdet de lokale atletikklubber imellem.

Der er i Marselis-løbets jubilæumsbog "Føddernes Fest" (1981) beskrevet hvorledes det hele startede, og det på så god en måde, at der her ikke kan tilføjes ret meget.

Men set i bakspejlet en snes år efter er det tydeligt, at 1900 Atletik havde sat noget igang, som ingen kunne overskue konsekvenserne af.

Meget betegnende er det således, at på klubbens generalforsamling april 1982 - altså knap 5 måneder før det første Marselis-løb blev afviklet - blev løbet overhovedet ikke omtalt før under "eventuelt", hvor det ifølge referatet lakonisk blev meddelt "at 1900 søndag den 17. sept. havde tænkt sig at arrangere et motionsløb i stil med Eremitageløbet i København". 1972

Året efter blev Ove Christiansen formand og så var det ligesom Marselis-løbet og motionsidrætten i det hele taget fik en højere prioritet i afdelingen, og bestemt også i klubbladet "Siden Sidst"

Kort sagt, kan roligt fastslås, at det der skete i begyndelsen af 70'erne ganske enkelt blev årsag til, at 1900 A/M er blevet til det vi er her ved indgangen til 90'erne, både på konkurrenceatletik- og motionsområdet - plus alle øvrige områder, vi beskæftiger os med.

Anlægget af kunststofbanerne på Århus Stadion betød samtidig en koncentration af den århusianske atletik

Mere end nogen anden var det Mogens de Linde, som i 70'erne placerede 1900 på det danske atletikkort. Hans 47,7 sek (Oslo 75) placerede ham således på førstepladsen på den danske rangliste dette år

Ved DM finalen i 1973 måtte Mogens de Linde (med nr. 3) nøjes med en fjerdeplads.

Mester dette år blev Frank Foli (yderst tv.), som i øvrigt senere blev landstræner på 400 m distancen. Men både i 75 og 77 vandt Mogens DM titlen med sit effektive, kraftfulde løb

omkring stadion, som det nok må siges, at vi - naturligvis i høj grad med baggrund i de økonomiske muligheder vort engagement i motionsidrætten har givet - har forstået at udnytte.

I 1971 afvikledes i konsekvens af anlægget af de nye kunststofbaner et internationalt atletikstævne, "3 M Tartan Games". Stævnet kom i stand som et samarbejde mellem århusklubberne, "Århus Atletik Arrangører", kaldet AAA, og er siden med forskellige konstruktio-

ner og arrangører blevet til det - i øvrigt efter en flerårig pause - vi som et rent 1900 arrangement nu kender som "Århus Games".

Historien om de internationale stævner vi delvis eller selv har arrangeret, er i sig selv en så omfattende historie for 1900 A/M, at den slet ikke kan rummes i denne korte beretning. Men den indeholder navne og højdepunkter - og naturligvis arbejde og problemer - som i sig selv kunne blive en spændende beretning.

Sportsligt oplevede vi også på dette tidspunkt et vendepunkt til det bedre, manifesteret først og fremmest gennem tvillingerne Olav og Mogens de Linde. I 1975 vandt Mogens DM i 400 m løb - det første mandlige DM til 1900 siden Anders Axelsens DM i terrænløb 44 år tidligere! 2 år efter (1977) gentog Mogens de Linde sin DM sejr på 400 m.

Mogens var lige den tand bedre end Olav, som gav ham mesterskaber, landsholdsdeltagelse m.m., men også Olav nåede bestemt flotte resultater på 200 og 400 m, og var helt fremme i den danske elite. Joh, Olav og Mogens de Linde satte deres præg på 1900 Atletik i 70'erne - som de i øvrigt er i fuld gang med gennem deres byggefirmaer, at sætte deres varige præg på hele Århus by.

Ny klubdragt og nye 1900-arrangementer

Foråret 74 gik 1900 Atletik, efter stort set at have benyttet den hvide klubdragt med de røde brystskjold i 74 år, over til at benytte den gule/bordeaux klubdragt. "Fra og med Skøjtesløbet først i maj måned", som det kort og godt blev meddelt i "Siden Sidst", også et umiskendeligt tegn på nye tider.

Som et yderligere varsel om vor udvikling i retning af nye tider fik vi i 70'erne ikke færre end 9 danske ungdomsmesterskaber, heraf de 8 i sidste halvdel af dette årti. I det hele taget var det karakteristisk for denne periode, at der blev satset meget på at udvikle ungdomsatletikken i 1900, med trænere og ledere som navnlig Keld Møller og den senere så kendte børnebogsforfatter Bent Faurby i spidsen. Det skulle som bekendt vise sig, at give resultater mange år frem i tiden.

På motionsområdet skete der også store og nye tiltag i 70'erne: I 1975 afholdt vi for første gang åbne klubmesterskaber i marathon, hvilket senere skulle udvikle sig til Århus Marathon, som vi kender det i dag.

Året efter i 1976 afviklede vi for første

gang 1900-stafetten med ialt 280 løbere, et arrangement som unægteligt også siden er vokset sig "stort og stærkt".

I 1977 afviklede vi Nordisk Mesterskab i marathon på en rute omkring Brabrand Sø og med start og opløb på Stadion. Det blev et løb med en fantastisk afslutning og kun en tidsforskel på 4/10 sek. mellem de 2 første løbere.

Et medlem prægede mere end nogen anden debatten i 1900 A/M i disse år, langdistanceløberen Bjarne Nielsen. Ved gennemlæsning af "Siden Sidst" får man således indtryk af et virkelig engageret medlem, som forholdt sig (kritisk) til meget af det som foregik i klubben - og et medlem, hvis synspunkter mange andre gerne ville forholde sig til og kommentere. Det er måske ikke så mærkeligt, at Bjarne i dag er journalist ved Ekstra Bladet.

Trods fremgangen og brødrene de Lindes gode resultater var vi dog i midten af 70'erne stadig en atletikmæssig dværg sammenlignet med f.eks. AGF og Skovbakken. Men med Svend Erik Husum, Mogens og Jørgen Weinreich udgjorde 1900-folk på dette tidspunkt 25% af Dansk Atletik Forbunds bestyrelse, så uden indflydelse på hvad der foregik omkring os, var vi bestemt ikke.

I 1979 fik 1900 Atletik sin første deltager ved et verdensmesterskab, idet Heinrich Kipp som 17-årig blev udtaget til junior VM i Cross i Irland. Han blev som nr. 41 bedste dansker - og opnåede i øvrigt aldrig som senior at indfri de løfter hans talent som ungdomsløber havde lagt op til.

Lone
dybdal
78
(senior)

Nævnes skal også, at vi i 79 overtog arrangementet af 100 km løbet, som i flere år havde været afviklet i København. Det var et meget krævende og omfattende arrangement, og på sigt stod arbejdet ikke i et rimeligt forhold til deltagerinteressen. Efter et par år blev ideen med at afvikle 100 km løb i 1900-regi derfor opgivet igen.

Som det nok er fremgået blev 70'er-

ne en periode med store ændringer for vor afdeling. På mange måder havde vi markeret os og 1900 A/M var ved at blive noget man bemærkede ude omkring. Kort sagt var vi ved for alvor at blive "placeret på landkortet".

Men det må dog ikke glemmes, at trods fremgangen var vi ved udgangen af 70'erne stadig kun i atletikkens 2. division - og så havde vi i øvrigt stadig ikke noget klubhus.

80'erne - vi bliver en storklub

Ved indgangen til 80'erne havde vi som det største udvalg et 100 km udvalg på 9 medlemmer - og slet ikke noget egentligt atletikudvalg.

Men på dette tidspunkt havde vi en

80'ernes største 1900-navn Lars Warming i landskampdragten ved et af de store internationale stævner, hvor han så ofte har repræsenteret de danske farver.

stor og meget stærk ungdomsafdeling, og få år senere havde også vor seniorafdeling udviklet sig betydeligt. Således kommer vi nu ind i en periode, hvor det ganske enkelt vil føre for vidt i denne beretning at nævne alle de danske mesterskaber og andre flotte resultater 1900-folkene opnåede. Bortset fra, at perioden for mange af vore nuværende medlemmer står i så frisk erindring, at resultaterne huskes af mange.

Men nogle skal naturligvis nævnes, for det var faktisk en periode med virkelig megen ungdom og talent.

Således blev i foråret 80 den kun 16-årige Ole Hansen udtaget til VM i cross. "Jeg har aldrig før oplevet en løber, der kommer så let til sine resultater", udtalte træner Flemming Kempel om sin unge elev, da Ole efter blot 4 konkurrencer blev udtaget til VM.

Oluf Engberg blev samme år dansk indendørsmester i højdespring, og satte dansk rekord for sin aldersklasse 13-14 årige med imponerende 1,72 m.

En anden ung mand gjorde sig også bemærket i 1980, nemlig Lars Warming som blev dansk mester indendørs for 17-18 årige i 10-kamp - og satte dansk rekord - og senere på sæsonen blev dobbelt dansk mester i sin aldersklasse, nemlig på 100 og 200 m.

Et yderligere resultat skal nævnes, nemlig et dansk mesterskab i stang for drenge indtil 14 år, vundet af en meget, meget ung Martin Voss.

I den anden ende af aldersskalaen deltog Axel Frandsen i aldersklassen 70-74 årige i veteran VM i New Zealand og blev en flot nr. 5 i både Cross og Marathon.

I 1981 blev Krista Andreassen som 46 årig den hidtil ældste vinder af et dansk seniormesterskab, da hun vandt DM i marathondøb. Joh, det var ved at være 1900 her, der og alle vegne.

Stadig var vore manglende klublokaler dog et problem. Men der blev arbejdet ihærdigt fra ledelsens side på at løse problemet, og på generalforsamlin-

Lone Dybdal

Joan Carstensen

Anita Lyhn Nielsen

1900's langdistance piger har været meget dominerende op gennem 80'erne, ikke mindst takket være disse tre piger. Alle tre har været danske mestre i Marathon. Herudover har de vundet så mange mesterskaber og opnået fine placeringer over det meste af verden, at de næppe selv kan holde styr på det. Og ikke mindst Anita er stadig så ung, at hun utvivlsomt har mange gode løb i sig endnu.

gen foråret 80, fastslog formand Ove Christiansen, "at vore (forhåbentlig) kommende klublokaler, bør ligge i umiddelbar nærhed af Stadion, Marselisborghallen eller Cykelbanen". Det kan vi jo nu senere konstatere, at de kom til.

I landsturneringen rykkede vore mænd i 81 op i 2. division og pigerne op i 3. division, og året efter i 82, skete så endelig det som i mange år havde været en drøm for 1900 Atletik, vi rykkede op i mændenes 1. division.

"Uden at bruge for store ord blev der skrevet århusiansk atletikhistorie", skrev Siden Sidst begejstret om oprykningen til 1. division, hvor der nu for første gang var deltagelse af 3 Århus-hold.

Glæden varede dog kun kort. Efter blot en enkelt sæson i atletikkens fineste række rykkede vi ned i 2. division igen. Men fra 1984 har vi til stadighed været at finde i 1. division i mændenes landsturnering.

Et tilbageblik som dette må også indeholde lidt mere specielle præstatio-

Lone, Joan
og Anita
ses her -
tillige med
flere andre
dygtige
1900
løbere - i
spidsen for
feltet ved
kvindeløbet
i 1987.

ner, og en sådan stod 1900's Børge Klausen for, da han i marts 1982 satte "verdensrekord" i den noget særprægede disciplin 5-dages løb, idet han på ialt 112 timer og 40 minutter tilbagelagde 580 km.

Efter løbet udtalte han, at det den sidste dag gjorde "ondt - ubeskriveligt ondt - i benene", hvilket bevirkede at han måtte reducere dagsturen den sidste dag fra de planlagte 120 km til "kun" 100 km. I øvrigt fik Børges lange løbetur en meget fin pressedækning.

Var oprykningen til 1. division opfyldelsen af en mangeårig drøm, var det at få vort eget klubhus det ikke mindre. 27 august 1983 blev drømmen endelig virkeliggjort, og flaget kunne hejses over 1900's eget klubhus på Observatoriestien. Alt 1900-folket var tilstede og der var reception, gaver og fest.

Men til stor ærgelse for referenten i Siden Sidst, sang vi ikke 1900's gamle fanemarch. Som det fremgår andet steds i denne beretning, var den nemlig blevet afskaffet flere år forinden! Men selve klubhuset var og er en succes.

Vore stærke ungdommer bliver voksne

I 2. halvdel af 80'erne fortsatte vor fremgang over en bred front, dog således, at vor tidligere så stærke ungdomsafdeling nu var "blevet voksen", samtidig med at det kneb lidt med fornyelsen fra de yngre rækker.

Vi var nu ved at markere os som det vestdanske atletikcentrum - samtidig med at vore breddearrangementer, bl.a. det nyeste, Kvindeløbet - stadig blev mere og mere etablerede og hermed større og større.

Blandt vore mange særdeles dygtige atletikfolk i 80'erne rager et enkelt navn trods alt en smule over de øvrige, nemlig Lars Warming.

Lars har foreløbig vundet så mange danske mesterskaber i mangekamp, indendørs såvel som udendørs, at han formodentlig dårligt selv har tal på dem, ligesom han har vundet individuelt DM som senior i sine favoritdiscipliner 110 m hæk og længdespring. Hertil kommer, at Lars efter deltagelse i EM 86 (Stuttgart, i øvrigt sammen med

bl.a. Aino Slej) og VM i Rom i 87, som første 1900-medlem nogensinde blev udtaget til de Olympiske Lege og således deltog i 10-kampen ved OL i Seoul i 88. Dette sidste efter at han havde sat en flot dansk rekord i 10-kamp med 7994 point og hermed slettede Sten Smith Jensens næsten legendariske rekord fra OL i München 72.

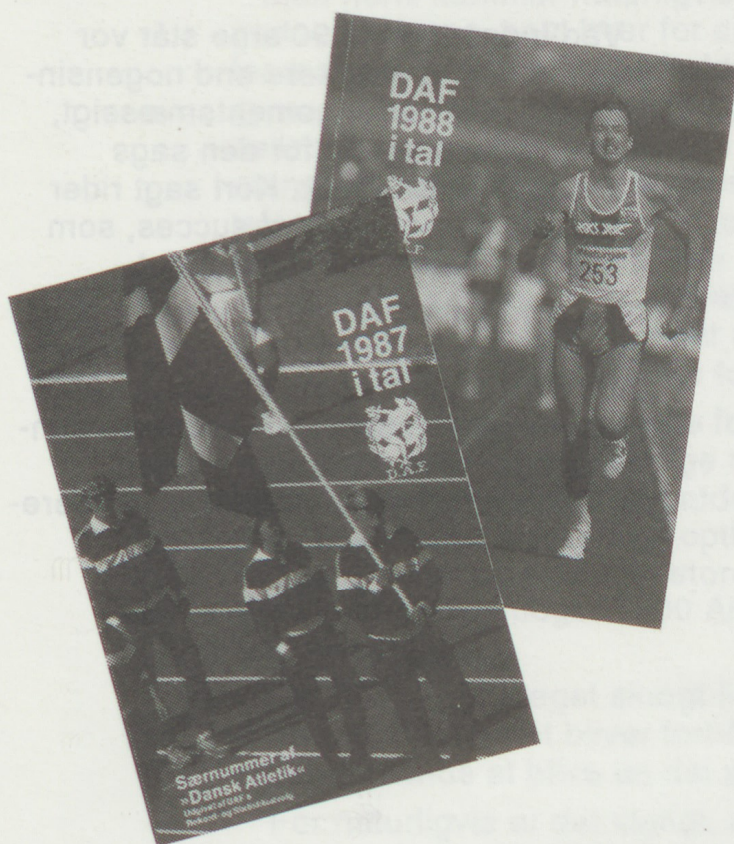
Joh, det er næppe helt forkert at karakterisere Lars Warming som den bedste atletikudøver 1900 nogensinde har haft, og så er han i øvrigt stadig ikke ældre, end at han hvor denne beret-

ning slutter, utvivlsomt har flere gode atletikår tilbage.

Men også folk som de tidligere nævnte Ole Hansen, Oluf Engberg og Martin Voss, og ikke mindst løberne Niels Ole Lindberg, Lars Bøgh og Stig Nørgaard, samt kasteren Per Sabroe var med til i disse år at bringe 1900 helt til tops i dansk atletik.

Hos kvinderne var det som nævnt andet sted, dels vore langdistanceløbere, men bestemt også piger som mellem-distanceløberne Mie Poulsen Jensen, Lisbeth Craack og ikke mindst VM del-

gælt VM cross 85

1900's fremmarch på atletikbanerne i slutningen af 80'erne gjorde også indtryk på Dansk Atletik Forbund, og både i 1987 og 1988 prydede 1900 folk forsiden på DAF's årsstatistik: i 1987 med Lars Warming som fanebærer ved VM i Stuttgart - og i '88 med det flotte billede af Lars Bøgh i 1900's ny farvestrålende klubdragt.

På dette tidspunkt lavede vi også vor egen 1900-brochure, og da blev det en energisk udseende Aino M. Slej og en højtflyvende Martin Voss, der fik æren af at pryde forsiden.

tageren Aino Slej, sprinteren Trine Bogner og kasterne Jytte Lyng Larsen og Anette R. Larsen, som i 80'erne gjorde 1900's navn kendt i atletikkredse.

I 1987 fik vi igen ny klubdragt, og i takt med tiden naturligvis af et væsentlig mere farvestrålende udseende. Som naturligt i en sådan sag, var debatten langvarig og følelsesladet og meningerne stærkt delte før den nye klubdragt var en realitet. Den tredje i 87 år!

Ved slutningen af 80'erne blev det klart, at der måtte gøres noget ekstraordinært for at styrke vort ungdomsarbejde med henblik på den fremtidige rekruttering, og det blev besluttet at ansætte en ungdomskonsulent på deltid, Per Andersen, foreløbig for et par år.

Uden sammenhæng med dette måtte vi i øvrigt ligesom alle øvrige danske idrætsklubber - sige farvel til den del af vort økonomiske grundlag som hed Fritidsloven og interessegrupper, og i stedet ruste os til på bedst mulig måde at leve med den nye såkaldte Lov om Folkeoplysning.

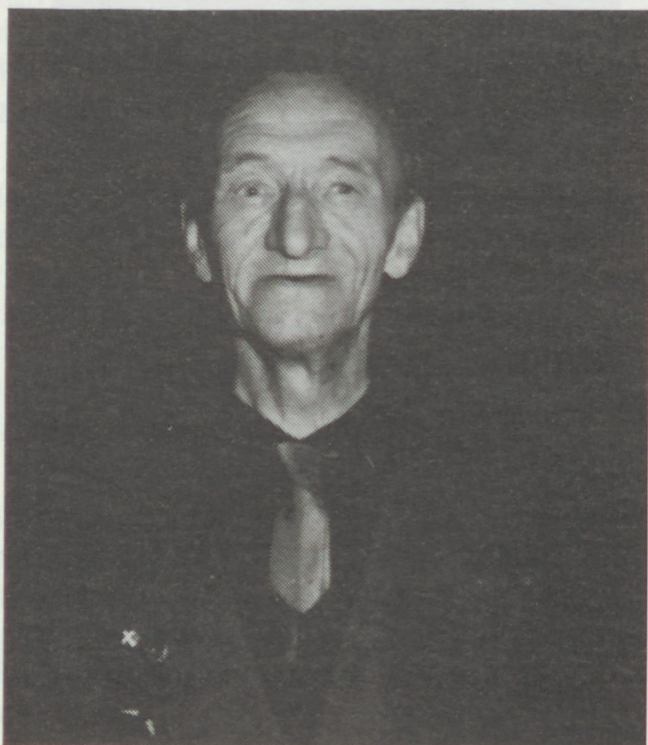
I slutningen af 80'erne begyndte triathlonsporten for alvor at vinde indpas i Danmark og da en del af vore medlemmer var interesserede i - dels på motionsplan, dels som konkurrenceidræt på højt niveau - at prøve kræfter

med denne nye idrætsgren, nedsatte vi et triathlonudvalg, som fik til opgave at varetage triathleternes interesser i vor afdelings regi.

I 1989 blev vi (igen) nr. 2 i mændenes landsturnering, og vi blev nr. 5 hos kvinderne. Men så i efteråret 89 skete noget som skulle komme til at betyde et yderligere sportsligt skridt fremad for vor afdeling, nemlig at medlemmerne af atletikafdelingen i Viby Idrætsforening stort set allesammen forlod Viby IF og meldte sig ind i 1900. Og hvad dette kom til at betyde - ikke mindst for vort kvindeholds vedkommende - er kendt for de fleste, mens dette skrives og læses.

Ved indgangen til 90'erne står vor gamle afdeling stærkere end nogensinde. Sportsligt, arrangementsmæssigt, medlemsmæssigt og for den sags skyld også økonomisk. Kort sagt rider 1900 A/M på en bølge af succes, som vi aldrig tidligere har oplevet det.

De kommende år må så vise, hvor varig successen vil være - eller sagt på en anden måde, hvor godt nutidens 1900-medlemmer forstår at administrere denne succes. Men 90 år er nu ingen dårlig ballast, når en idrætsklub forbereder sig på fremtidens udfordringer.

En rigtig "Mr. 1900" var Marinus Eriksen (1896-1978), som i mere end 50 år var nærmest gift med 1900 Atletik - og bl.a. nåede at blive formand, kasserer, "altmuligmand" og Marselis-løber

Afslutning

Det er valgt at lade denne beretning slutte ved udgangen af 80'erne. Så har vi igen et frisk 10-år at starte på, hvis det på et tidspunkt skulle blive aktuelt med en fortsættelse.

Som jeg skrev i indledningen må dette ikke betragtes som historien om 1900 A/T/M. Dette fremgår formodentlig også klart af den grove og kortfattede fremstilling.

Mange som læser dette tilbageblik vil naturligvis undre sig over at netop **den** person og netop **den** begivenhed, som de måske husker som noget særligt, overhovedet ikke er nævnt.

Men hver epoke har rummet så mange begivenheder og så mange spændende personer, at det kun har været muligt at nævne et begrænset antal.

Men hertil kommer naturligvis mange dele af vort klubliv gennem tiderne, som hver for sig har haft stor betydning for mange medlemmer. I tilfældig rækkefølge, f.eks.: vintergymnastikken i Marselisborg Gymnasium og senere i Marselisborghallen, Banko-spillene i "Stjerne Kroen", som i mange år var vort vigtigste økonomiske fundament, besættelsestidens specielle forhold for vore - og naturligvis andre klubbers - medlemmer, masser af fester 1900 i tidens løb har afholdt, klubmøder og udvalgmøder, træning, ture til stævner og holdkampe, og det allervigtigste, bekendtskaber og endog venskaber, ofte for livet.

I idræt som i andre af livets forhold går tingene op og ned, og vi skal være forsigtige med at se for langt ud i fremtiden i bedømmelsen af vor afdelings fremtidige muligheder. Men vi skal også være optimistiske, for med den position vi har og med den store og engagerede medlemskare, som i dag udgør 1900 A/T/M, har vi noget at have optimismen i.

Det har været meget skægt for mig at kikke lidt i vor afdelings fortid. Men det bliver forhåbentlig også både skægt og spændende at blive en del af fremtiden.

For naturligvis er det vigtigt, at vi ikke fortaber os i fortiden, men betragter den som en ballast - og så i øvrigt med beslutsomhed og optimisme går løs på fremtiden.

Billedet på bagsiden:

Som et symbol på den breddeidræt, der i de seneste 20 år har været en væsentlig del af 1900 Atletik/Motion, ses her en ca. 80-årig Aksel Frandsen stride sig fremad på en barsk landevej i Nordjylland

Foto: Claus Bjørn Larsen

POSTBESØRGET BLAD Århus (8050 Apx.) BLADNUMMER 57024

